

Kartläggning av nuläget

I början av ett förbättringsarbete är det viktigt att göra en kartläggning av nuläget. Kartläggningen gör att ni i förbättringsteamet blir mer insatta i er verksamhet och hur den fungerar. Den ger er också en gemensam bild att utgå ifrån i det fortsatta arbetet.

KATEGORI
Kartläggning

TID
Variert

ANTAL MEDARBETARE
3–10 personer

SVÅRIGHETSGRAD
Medel

MATERIAL

- **Tillgång till statistik från kvalitetsregister eller andra datakällor**

När ska verktyget användas?

När ni påbörjar ett förbättringsarbete är första steget att göra en kartläggning. Ni behöver inte veta vad ni ska förbättra i det här skedet, eftersom kartläggningen kan användas för att ge insikt om var i er verksamhet förbättringar behövs. Men om ni redan vet vad ni vill förbättra kan det ingå i kartläggningen att samla in mer statistik inom det området.

Oavsett om ni vet vad ert förbättringsarbete ska handla om eller inte är kartläggningen viktig för ert fortsatta arbete.

Kartläggningen tar olika lång tid beroende på hur omfattande ert förbättringsarbete är och er tillgång till data. Räkna med att det kan ta upp till fem möten och arbete däremellan. Det är en god investering att låta kartläggningen ta den tid som behövs, då det leder till vinster längre fram i arbetet.

Hur gör man?

Kartläggningen görs utifrån fem områden: syfte, patienter, personal, processer och mönster. I steg 1 och 2 kan ni hjälpas åt genom att fördela uppgiften att ta fram information mellan er i förbättringsteamet. Ni kan till exempel ta fram information om ett område per möte. Ett annat alternativ är att du som leder teamet tar fram initiala data och sedan ber teammedlemmarna om deras reflektioner och att bidra med mer information.

Steg 1: Ta fram information om syftet med er verksamhet. Har ni någon syftesbeskrivning eller målbeskrivning? Diskutera i förbättringsteamet hur ni ser på syftet. Passar verksamhetens övergripande syfte ihop med er avdelnings eller enhets syfte? Känns syftet viktigt för er? Diskutera även vad era drivkrafter är och vad som gör att jobbet känns meningsfullt.

Steg 2: Diskutera vad ni är nyfikna på att veta utifrån områdena patienter, personal, processer och mönster.

- **Patienter** – Hur ser er patientgrupp ut? Vilka är era patienter och vilka behov har de? Exempel på data att ta fram är ålder, kön, socioekonomisk status, diagnoser och patientnöjdhet. Vad är viktigt för era patienter? Använd gärna något av verktygen för patientsamverkan, till exempel Resultat av vård (PROM), Patientens upplevelse av vård (PREM) eller Patientnämnden.
- **Personal** – Hur ser personalgruppen ut? Det kan till exempel vara relevant att undersöka hur många som jobbar hos er, vilka yrkeskategorier som finns, hur personalen mår, vilka kompetenser de har och hur stor andel som är inhyrda, studenter eller timanställda.

→ Kartläggning av nuläget fortsättning

- **Processer** – Hur ser era processer ut och hur fungerar de idag? Tydliggör er verksamhets övergripande processer, det vill säga de aktiviteter verksamheten regelbundet genomför och hur dessa aktiviteter hänger ihop. Använd gärna verktyget Flödesschema. Det kan också vara intressant att titta närmare på hur lång tid varje steg i processen tar och hur lång tid som passerar mellan varje steg. Vilka andra verksamheter har ni koppling till och hur påverkar de er?
- **Mönster** – Vilka är era resultat och hur ser era samarbetsformer ut?
 - Kartlägg resultat från vården: Hur fungerar era rutiner (processmått) och hur ser de resultat ut som har betydelse för patienterna (utfallsmått)? Hur arbetar ni med era resultat?
 - Kartlägg hur ni samarbetar: Hur fungerar samarbetet mellan olika yrkesgrupper? Vilka möten har ni, på vilka sätt och vad pratar ni om? Hur är er kultur på arbetsplatsen?

Steg 3: Kommunera er kartläggning till chefer och andra kollegor. Samla er data i en PowerPoint-bild eller skriv ut på papper. Visualisera gärna er data med enkla diagram. Det underlättar för mottagarna att ta till sig informationen. Be om återkoppling. Vad är kollegorna nyfikna på? Vad tänker de?

Tips! Sätt upp kartläggningen på en vägg eller anslagstavla och ha post-it-lappar tillgängliga så att alla kan bidra med sina tankar.

Steg 4: Sammanfatta era lärdomar från kartläggningen. Hur hör de olika delarna ihop? Följer ni regelbundet upp syftet med verksamheten? Hur ser era resultat ut? Vad gör ni bra och vad kan ni göra bättre? Var i systemet verkar det finnas problem? Är det något som saknas? Det kan till exempel vara en yrkeskategori som patienter har behov av att träffa.

Steg 5: Formulera ett mål för ert förbättringsarbete utifrån det ni har lärt er av kartläggningen. Använd gärna verktyget Målformulering.

Utmaningar

Det kan vara en utmaning att hålla sig till nuläget och inte beskriva ett önske- eller bör-läge när man gör kartläggningen. Påminn varandra om att ni behöver förstå nuläget för att kunna hitta förbättringsområden att ta tag i framöver.

En annan utmaning kan vara att man fastnar i så kallad analys-paralys och inte tar nästa steg till att formulera mål. Det är bra med en grundlig kartläggning, men undvik att djupdyka för mycket för att behålla engagemanget i förbättringsteamet. Under förbättringsarbetets gång kan ni alltid fylla på med mer data till er kartläggning om ni vill.

En vanlig fallgrop är att man börjar testa förbättringsidéer utan att ha gjort klart kartläggningen. Det går att göra båda samtidigt, men det brukar vara bra med en initial kartläggning. De flesta förbättringsteam tycker att kartläggningen har varit lärorik när de tittar i backspeglarna.

Fakta

Denna typ av kartläggning kallas 5P. De 5 P:na kommer från engelskans Purpose, Patients, Professionals, Processes and Patterns, vilket på svenska blir syfte, patienter, personal, processer och mönster. Kartläggningen görs utifrån dessa fem områden. Metoden är ursprungligen framtagen av Dartmouth Institute.

Mer information

- Exempel på kartläggning med 5P finns att ladda ned bland verktygen för förbättringsarbete.
- PowerPoint-mall för att kommunicera kartläggning med 5P finns att ladda ned bland verktygen för förbättringsarbete.